Redacţiunea, Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebera; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. seu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 130. Braşovŭ, Duminecă 12 (24) Iunie 1888.

**Din causa S-lorŭ sĕrbătorĭ ale Rosaliilorŭ, diarulŭ nu va apăré până Marţĭ séra.**

**Braşovŭ**, 11 Iunie st. v. 1888.

În preséra sĕrbătorilorŭ limbilorŭ cuvine-se sĕ ne înfăţişămŭ luptele grele ce încă şi astădĭ este nevoitŭ a le purta multŭ cercatulŭ nostru poporŭ, pentru apĕrarea limbei sale.

Orĭ ce s'ar dice, orĭ câte combinaţiunĭ politice s'ar face, unŭ lucru este şi remâne netăgăduitŭ: lupta nóstră naţională se concentréză în lupta pentru limbă.

Şi niciodată în cursulŭ istoriei acésta luptă nu a avutŭ unŭ caracterŭ mai seriosŭ ca în dilele nóstre, pentru că niciodată limba românéscă nu a fostŭ mai ameninţată şi mai rĕsboită de către adversarii ei.

Décă limba unui poporŭ este puternica legătură, care dă timbrulŭ vieţei sale individuale, atuncĭ prigonirile şi uneltirile, ce au de scopŭ sĕ slăbéscă şi sĕ nimicéscă acéstă sfântă legătură, suntŭ îndreptate chiar în contra vieţei nóstre, a esistenţei nóstre ca poporŭ românescŭ.

De aceea cestiunea dreptului nostru de limbă este mai multŭ decâtŭ o cestiune administrativă — cum nĭ-o presenteză mereu contrarii noştrĭ — ea este o cestiune de esistenţă pentru poporulŭ românescŭ şi dela buna ei deslegare depinde tótă libertatea şi bunăstarea lui.

Acésta o sêmţimŭ cu toţii, şi duşmanii limbei nóstre îngrijescŭ cu prisosinţă, ca sĕ nu mai stăm nicĭ unŭ momentŭ la îndoiélă că în adevĕrŭ aşa este cum sêmţimŭ.

Căcĭ décă năvala, ce o dau şoviniştii ungurĭ din tóte părţile asupra limbei nóstre românescĭ este condusă numai şi numai de motive politice-administrative, cum vreau ei sĕ ne facă sĕ credemŭ, atuncĭ de ce nu îi punŭ odată capĕtŭ, după ce de multŭ limba nóstră a fostŭ scósă cu desĕvêrşire din viéţa publică de statŭ şi din administraţiune? De ce nu ne lasă sĕ ne cultivămŭ în linişte idiomulŭ nostru în şcóle? De ce ne punŭ totŭ mai marĭ şi mai multe pedecĭ, pe când ne refusă orĭ şi ce sprijinŭ? De ce atâta urgiă în potriva limbei „valahe“ şi a celorŭ carĭ nu vorŭ sĕ se lapede de ea? De ce de-o parte se împiedecă înfiinţarea de nouĕ institute de cultură românescĭ, de altă parte se ameninţă şi puţinele institute câte le mai avemŭ?

Nu consideraţiunĭ de înaltă politică administrativă suntŭ motorulŭ agitării sistematice, ce s'a pusŭ în scenă de către şoviniştii ungurĭ în contra bisericelorŭ, şcólelorŭ şi reuniunilorŭ nóstre, ci pofta de contopire, nutrită cu atâta măestriă de decĭ de anĭ, este, care atacă aceste instituţiunĭ ale nóstre şi le atacă în consciinţa, că ele representéză totŭ atâtea întăriturĭ ale limbei nóstre, îndĕrĕtulŭ cărora se póte cultiva şi desvolta individualitatea nóstră naţională.

Este dér în jocŭ însăşĭ esistenţa nóstră naţională şi în faţa acestei împrejurărĭ trebue sĕ ne întrebămŭ, décă noi Românii suntemŭ totŭ aşa de conscii de ceea ce putemŭ sĕ perdemŭ în acésta luptă, pe câtŭ sunt de conscii adversarii noştri de ceea ce potŭ sĕ câştige?

Sĕ nu ne facemŭ ilusiunĭ. Lupta nóstră pentru limbă a întratŭ într'unŭ stadiu şi mai greu ca celŭ de până acuma. N'avemŭ decâtŭ sĕ urmărimŭ cele petrecute în timpulŭ din urmă spre a ne convinge despre acésta.

In faţa acestei grave situaţiunĭ este mai multŭ ca orĭ şĭ când necesarŭ ca sĕ ne reculegemŭ şi lăsândŭ la o parte micele neînţelegerĭ, sĕ ne dămŭ mâna pentru apĕrarea comună.

Nu este acum timpulŭ de a ne stădi între noi, ci trebue sĕ ne gândimŭ cu toţii, ce mĕsurĭ sĕ luămŭ spre a ne puté apĕra mai bine pe terenulŭ scolarŭ şi bisericescŭ, singurulŭ ce a mai rĕmasŭ adĭ în posesiunea nóstră.

Şi aicĭ trebue sĕ repetămŭ ce amŭ mai disŭ pe la finea anului trecutŭ: Pe terêmulŭ culturei nóstre naţionale nu mai potŭ fi deosebirĭ, şi deórece periculŭ este comunŭ trebue ca şi apĕrarea nóstră sĕ fiă comună.

Darear Dumnedeu ca bărbaţii noştri conducătorĭ, bisericescĭ şi mirenĭ, sĕ fiă inspiraţĭ de geniulŭ bunŭ alŭ poporului nostru în aceste grele momente, şi sĕ păşéscă cu toţii în înţelegere pentru apĕrarea limbei şi a culturei nóstre multŭ prigonite!

## Rusia şi noulŭ împĕratŭ germanŭ.

In Petersburgŭ — scrie „Neue fr. Presse“ — se crede posibilă o schimbare în gruparea de alianţă a puterilorŭ. Orĭ póte numai se prefacŭ diplomaţii ruşĭ a crede, că politica germană ar puté sĕ-şĭ schimbe cărările? In adevĕrŭ ei se silescŭ a-o împinge pe cărărĭ laterale. Ette vĕdită intenţiunea Rusiei, de a câştiga pentru sine pe noulŭ împĕratŭ germanŭ.

Spre scopulŭ acesta nu se cruţă nicĭ cu maşineria oficiósă, nicĭ cu manifestarea de atenţiunĭ delicate. Deşi împĕratulŭ Fridericŭ III şĭ-a esprimatŭ dorinţa în testamentŭ ca principii statelorŭ străine sĕ nu mai ostenéscă a asista la înmormêntarea lui şi deşi, în urma acésta, curţile europene n'au trămisŭ representanţĭ la înmormêntare, a luatŭ parte la ea marele duce Vladimir. Foile din Petersburg se întrecŭ în a se arăta amicabile faţă cu Germania şi décă unele din ele, ca „Swjet“, facŭ escepţiune, intenţiunea e totŭ aceeaşĭ.

Noi celŭ puţinŭ presupunemŭ, că propunerea ca Rusia sĕ caute a se înţelege acum cu Austria şi sĕ spargă alianţa germano-austriacă, nu este sinceră, ci este numai unŭ felŭ de avertisare a Germaniei. Cei din Petersburgŭ sciu prea bine câtŭ de puţinŭ ar fi înclinată Austria de a schimba amiciţia germană cu cea rusescă, decâtŭ ca ei sĕ crédă seriosŭ într'o încercare în acéstă privinţă. Ruşii voiescŭ numai sĕ zugrăvéscă pe părete posibilitatea unei înţelegerĭ ruso-austriace, spre a face sĕ aibă mai multŭ efectŭ în Berlinŭ silinţele pentru câştigarea amiciţiei germane. Aceste silinţe caracteriséză în modŭ surprindĕtorŭ situaţiunea şi ele arŭ puté, décă arŭ fi corectŭ apreţiate, sĕ producă unŭ puternicŭ efectŭ tocmai acolo, unde ómenii se arată mai multŭ neliniştiţĭ în urma schimbării domnitorului în Germania: în Francia.

## 9 Iunie 1848.

Diarele române de dincolo de munţĭ reîmprospetéză memoria dilei de 9 Iunie 1848, când acum 40 de anĭ a isbucnitŭ revoluţiunea la Izlazŭ.

*„Unirea“* scrie între altele:

Revoluţiunea dela 1848, fŭ în istoria modernă a României alŭ doilea faptŭ mĕreţŭ, alŭ doilea popasŭ, spre mântuirea deplină internă şi externă, politică şi socială a ţĕrei.

Tudorŭ Vladimirescu curăţise, la 1821, de străinĭ mai cu sémă tronulŭ României, îlŭ redase ţĕrei şi o viéţă nouă reîncepù.

Dér vecinĭ puternicĭ, cărora propăşirea României le-a fostŭ, le este şi le va fi unŭ spinŭ în ochĭ, luptară şi isbutiră a substitui regimului căḑutŭ unŭ regimŭ de protectoratŭ totŭ atâtŭ de odiosŭ Românilorŭ, totŭ atâtŭ de fatalŭ României, ca celŭ pe care îlŭ rĕsturnase pandurimea olténă.

Aveamŭ Domnĭ Românĭ, dér Domnii realĭ erau consulii străinĭ, şi mai cu sémă ai puterei protectóre;

ea ajunsese stăpână politicesce şi lacomă cum e, întinse ghiara pentru a ne apuca şi economicesce. Românii de atuncĭ, în frunte cu Câmpineanu, deteră peste laba ursului nordicŭ o lovitură atâtŭ de puternică încâtŭ elŭ şĭ-o retrase şi îşĭ înghiţi ura, lucrândŭ însĕ necontenitŭ, dér aşteptândŭ vremĭ mai propice.

In ţĕră, unii aveau numai datorii, ceilalţĭ, cei puţinĭ, numai drepturĭ. Românulŭ, muncitorŭ de pămêntŭ, comerciantŭ, meseriaşŭ, industriaşŭ nu însemna nimicŭ în faţa unui boierŭ; era privitŭ numai ca vită de muncă, ca uneltă de producere pentru traiulŭ trântorilorŭ din fruntea ţĕrei; elŭ singurŭ plătea birurĭ; elŭ singurŭ îşĭ da copii la óste, elŭ singurŭ ducea tóte sarcinile şi totŭ elŭ singurŭ n'avea nicĭ unŭ dreptŭ.

Căpitanulŭ Costache chiorulŭ, cu pilulŭ lui ferecatŭ, era legea ţĕrei pentru orĭ-cine nu era boierŭ, şi boierulŭ era tiranulŭ tuturorŭ celorŭ ce nu erau boierĭ.

Acésta este, în scurte cuvinte, starea de lucruri în potriva căreia s'a resculatŭ poporulŭ românŭ la 1848; elŭ a sdrobit'o şi a focut'o sĕ dispară ca unŭ visŭ rĕu, căcĭ nu e putere omenéscă sĕ ţină peptŭ unui poporŭ încălditŭ de dorulŭ dreptăţii şi alŭ libertăţii; a sdrobit'o şi şĭ-a clăditŭ o nouă sórte; 40 de anĭ trăit'a d'atuncĭ poporulŭ românŭ cu drepturile ce şĭ-a datŭ, cu ideile ce a revindicatŭ în 1848.

Şi, asemĕnândŭ presentulŭ cu acelŭ trecutŭ blăstĕmatŭ, orĭ-ce Românŭ cu dreptŭ cuvêntŭ îşĭ póte dice: departe amŭ ajunsŭ!

*„România“* reamintesce următórele dare istorice:

Acum patrudecĭ de anĭ, în diua de Mercurĭ 9 Iunie 1848, încă din revĕrsatulŭ zorilorŭ lunca portului Izlazŭ era înţesată de poporŭ din tóte stările socialĭ. In mijloculŭ mulţimei, părintele literaturei române dete cetire programului mişcării prin care se proclamară drepturile omului pentru Românĭ, ér preotulŭ Radu Şapcă, asistatŭ de alţĭ doi clericĭ, după ce ceti capitolulŭ 37 din Ezechielŭ pentru sfânta înviere, improvisă rugăciunea următóre:

Dómne alŭ puterilorŭ şi alŭ dreptăţei, ochii tĕi fiindŭ îndreptaţĭ spre noi, privesce poporulŭ ţĕrei îngenunchiatŭ înaintea Evangeliei şi crucei tale. Elŭ nu cere decâtŭ dreptatea ta cea nemărginită. Ascultă'i rugăciunea, Dómne, întăresce'i braţulŭ, şi vrăşmaşii tĕi vorŭ fi învinşĭ. Varsă în sînu-i curagiulŭ, în inimă'i blândeţa, în spiritu'i ordinea.

Dómne alŭ luminei, tu eştĭ acela, care rădicaşĭ odată stîlpulŭ de focŭ pentru a conduce pe Moise în pustii. Poruncesce, stăpâne, îngerului sfaturilorŭ celorŭ bune a se pogorî în mijloculŭ nostru şi a ne povĕţui în căile tale. Bine-cuvintéză din înălţimea cerurilorŭ stégurile nóstre încoronate cu crucea Fiiului tĕu multŭ iubitŭ, şi fă-le, Dómne, a nu fâlfâi decâtŭ pe calea ordinei, a adevĕratei glorii.*)

In urma acestei locuţiunĭ, ambele stindarte, stropite cu aiasmă fură încredinţate: unulŭ poporului de către Heliade, şi altulŭ armatei, — compania din alŭ 5-lea regimentŭ de liniă ce se afla de faţă în mare ţinută, — de către Tell. Astfelŭ fură proclamate drepturile şi libertăţile Românilorŭ la 1848.

## Maghiarisarea copiilorŭ orfanĭ slovacĭ.

Oficiulŭ orfanalŭ din comitatulŭ Trencinŭ sprijinesce cu multŭ zelŭ uneltirile de maghiarisare. La ordinulŭ guvernului ungurescŭ elŭ adună 85 de copii, pe carĭ îi trimise dilele acestea la Budapesta. Guvernulŭ, după cum cetimŭ în „Egyetértés,“ a hotărîtŭ sĕ-i dea pe mâna unorŭ locuitorĭ din Aradŭ şi împrejurime pentru ca sĕ-i créscă şi sĕ-i facă „Maghiarĭ neaoşĭ.“ Fiecare orfanŭ este datŭ deja pe lângă contractŭ în îngrijirea unorŭ crescĕtorĭ, carĭ suntŭ mai vêrtosŭ industriaşĭ din Aradŭ. In schimbŭ pentru-că li s'au dăruitŭ îngrijirei lorŭ aceştĭ copii, nu încape îndoiélă, dice „E—s,“ că fiecare industriaşŭ la timpulŭ sĕu va reda statului totŭ atâţa „Maghiarĭ neaoşĭ,“ carĭ au învĕţatŭ dela crescĕtorii lorŭ iubirea de patriă, ce în „vitregulŭ ţinutŭ alŭ comitatului Trencinŭ nu se pré silescŭ ca s'o înveţe“.

Copii au fostŭ aduşĭ sub conducerea solgăbirĕului din Trencinŭ. 71 din aceştĭ copii suntŭ băeţĭ, ér 14 suntŭ fete. Celŭ mai bĕtrânŭ dintre ei încă n'a împlinitŭ 12 anĭ. Unguresce numai doi sciu vorbi, între carĭ unulŭ este evreu.

## SCIRILE DILEI.

Prinţulŭ de corónă *Rudolf* a sositŭ împreună cu archiducele Otto în *Mostarŭ*, capitala Herţegovinei, unde a fostŭ

*) „Memoires sur l'histoire de la régeneration roumaine“, de I. Heliade Rădulescu, pag. 62—63.

primitŭ în modŭ entusiastŭ de poporaţiune. Casele oraşului erau decorate cu covóre, cu florĭ şi stégurĭ negru-galbene. Ţeranii din jurŭ s'au presentatŭ mai multŭ călărĭ. Au fostŭ organisate 2 banderii de câte o miiă de ómenĭ: Unulŭ în costumurĭ turceşcĭ cu turbanŭ, celaltŭ în portŭ naţionalŭ serbescŭ cu căciula muntenégră, însĕ fără emblema Muntenegrului. La primire s'au distinsŭ mai alesŭ catolicii. După unŭ dejunŭ în casina oficerilorŭ, prinţulŭ de corónă Rudolf a visitatŭ biserica catolică şi moşeele.

***

*Secerişulŭ în Ungaria* este de rêndulŭ acesta *puţinŭ promiţĕtorŭ.* Seceta îndelungată, ce a premersŭ ploilorŭ din ḑilele din urmă, a causatŭ marĭ stricăciunĭ, mai alesŭ grânelorŭ. După cum se raportéză din diferitele părţĭ, abia décă se póte spera la unŭ secerişŭ pe jumĕtate aşa de bogatŭ ca în alţĭ anĭ bunĭ.

***

Din partea subcomitetului despărţĕmêntului XII alŭ „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“ s'au făcutŭ paşii necesarĭ pentru serbarea adunărei sale generale în ĕstŭ anŭ c'am în a doua jumĕtate a lunei viitóre, Iulie a. c. în Ileanda mare, centrulŭ unui ţinutŭ mai estinsŭ românescŭ, după ce în anulŭ trecutŭ din causa împrejurărilorŭ nefavorabile nu s'a fostŭ pututŭ întruni. Inteligenţa acelui ţinutŭ va proba că se intereséză de progresulŭ culturalŭ alŭ naţiunei şi va da totŭ concursulŭ sĕu pentru ca acea serbare culturală sĕ fiă câtŭ de numerósă şi sĕ se înscrie câtŭ de mulţĭ membrii la associaţiune. — Aşa ne comunică acésta unŭ corespondentŭ alŭ nostru dela Deşŭ.

***

Societatea acţionarilorŭ călei ferate dintre Têrgulŭ Mureşului şi Reghinulŭ săsescŭ a avutŭ în cursulŭ anului trecut unŭ *câştigŭ curatŭ de 14,000 fl.*

***

Cismarii din Kezdi-Oşorheiu s'au întorsŭ ḑilele trecute supĕraţĭ dela têrgulŭ din Giurgeu-Sânmiclăuşŭ, căcĭ nu îşĭ putură vinde marfa lorŭ. *Têrgulŭ a fostŭ cu desĕvârşire slabŭ* din causa lipsei totale de cumpărătorĭ. Unŭ Sĕcuiu cismarŭ, ne mai sciindŭ ce sĕ facă de nĕcasŭ, vêndŭ o pĕrechiă de cisme unui altŭ Sĕcui pentru 200 de fluere. Étă efectele politicei economice a guvernului ungurescŭ!

***

Preotulŭ Stefanŭ *Bujiţa* din Zalha, preotŭ tînĕrŭ, teologŭ dela Gherla, fŭ pricopsitŭ ḑilele acestea, după cum ni se scrie, cu 30 de *arginţĭ.* — Aşa tînĕrŭ şi totuşĭ lacomŭ!

***

Aniversarea jubileului de 800 de anĭ alŭ Universităţii din Bolonia fŭ salutată şi de rĕposatulŭ împĕratŭ alŭ Germaniei Fridericŭ prin o epistolă frumósă şi plină de spiritŭ. Acésta a fostŭ *ultima lui epistolă.*

***

Împĕrătésa Germaniei *Victoria* a anunţatŭ bĕtrânei împĕrătese *Augusta* mórtea soţului ei prin următórea depeşă: „Pentru unicalŭ tĕu fiiu plânge aceea, care era atâtŭ de mândră şi fericită a fi soţia lui; plânge cu tine, sĕrmană mamă. Nicĭ o mamă n'a avutŭ un asemenea fiiu. Fi tare şi mândră în durerea ta. Adĭ diminéţă încă mĭ-a spusŭ sĕ te salutŭ. — *Victoria.*“

***

Foia oficială din Petersburgŭ ḑiec, că la serbările *jubileului de 900 de anĭ a trecerei Ruşilorŭ* la creştinismŭ, ce se vorŭ ţiné la *Kiev*, se aştéptă şi Mitropolitulŭ ortodoxŭ din România cu 4 episcopĭ, ér din Muntenegru Monsiniorulŭ Hilarion şi din Bulgaria mai mulţĭ preoţĭ. Fóia guvernului adauge: „Toţĭ soţii noştri de credinţă din străinătate, carĭ voiescŭ sĕ visiteze jubileulŭ din Kiev, vorŭ fi primiţĭ *ca óspeţĭ*, nu ca deputaţĭ orĭ representanţĭ“.

***

Următórele judeţe din România au *porturĭ pe Dunăre*, carĭ beneficiază de taxa de jumĕtate la sută: Mehedinţĭ, Doljŭ, Romanaţĭ, Teleormanŭ, Vlaşca, Ilfovŭ, Ialomiţa, Brăila, Covurluiu, Tulcea şi Constanţa la mare. Porturile ce au celŭ mai mare venitŭ anualŭ suntŭ: Brăila cu 320,269 lei şi unŭ capitalŭ depusŭ la cassa de depunerĭ de 1,859,806 lei; Galaţĭ cu 290,253 lei şi unŭ capitalŭ de 1,405,492 lei; Giurgiulŭ cu 69,277 lei şi unŭ capitalŭ de 1,085,096 lei; celelalte nu trecŭ suma de 40—20 mii lei venitŭ şi unŭ capitalŭ dela 200—154 mii lei. La încheiarea situaţiunei financiare la 1 Aprilie 1887, „Curierulŭ financiarŭ“ arată că capitalulŭ tuturorŭ porturilorŭ depusŭ la cassa de depunerĭ era de 5,836,894. Din acestŭ capitalŭ s'a cheltuitŭ pentru lucrărĭ de cheiurĭ, şosele etc. următórele sumĭ la diferitele porturĭ şi anume: La Severinŭ pentru 236,400 lei. la Calafatŭ pentru 693,213 lei, Zimnicea 427,000, Olteniţa 436,844 lei, Călăraşĭ 467,744 lei, la Brăila 701.481 lei, ér la Galaţĭ 381,000 lei.

***

D-lŭ Gabrielŭ Csösz ne rógă sĕ facemŭ cunoscutŭ publicului, că a închiriatŭ *băile calde carbolice dela Geoagiulŭ de susŭ* şi în calitatea acésta promite că va face totŭ posibilulŭ pentru mulţămirea óspeţilorŭ, la a cărora disposiţiune va pune odăi corĕspundĕtóre, costŭ şi serviciu regulatŭ. Preţulŭ promite a fi câtŭ se póte mai moderatŭ. La cerere va pune la disposiţia călĕtorilorŭ şi trăsura sa propriă dela gara din Orăştiă până la băi de 3 orĭ pe sĕptĕmână, eventualŭ şi în fiăcare ḑi, cu preţŭ asemenea moderatŭ.

---

## Imormêntarea împĕratului Friedericŭ.

**Raportorulŭ ḑiarului „N. fr. Presse“ descrie pe largŭ îmormêntarea împĕratului germanŭ. Reproducemŭ şi noi partea din urmă a interesantului sĕu raportŭ:**

D'odată prin verdéţă se arată roşia clădire a castelului (Fridrichskron), se vede cupola înfrumseţată cu trei figurĭ, despre carĭ contimporanii lui Friedericŭ celŭ mare ḑiceau că represintă pe duşmanele sale Maria Teresia, Elisabeta din Rusia şi marchisa de Pompadour. Porţile castelului erau deschise. In curte se desfăşură o strălucită privelisce militară. Uniforma gardei strălucea de îţĭ lua ochii, coifurile şi cuirasele sclipeau câtŭ te ducea ochiulŭ, nu vedeai decâtŭ cavaleria, infanteria şi artileria cu baterii de câte 6 cai. Nu numai loculŭ din naintea castelului ci şi aleiurile laterale din grădină erau tóte ocupate de soldaţĭ. La drépta şi la stânga dela minunatele covóră de verdéţă erau postaţĭ dragonii din gardă cu coifurile lorŭ aurite. In fundulŭ acestei priveliscĭ militare se găseau emblemele militare cu care împĕratulŭ Fridericŭ şĭ-a împodobitŭ castelulŭ sĕu: statue eroice, romane şi grecescĭ, şi gigantica columnă a Victoriei, alŭ cărei braţŭ, cu unŭ aerŭ triumfătorŭ, ţine susŭ o cunună de dafinŭ. Trupele ajungŭ până aprópe de scară a castelului. Pe scară se aflau cununile şi florile, carĭ n'au mai avutŭ locŭ în camera de doliu şi în biserică.

Publiculŭ condoleantŭ se strînse pe terasă. Nu trecŭ multŭ, şi începură a furnica uniformele de curte şi tunicele maltesiane roşii. Cine n'avea decoraţii era atâtŭ de bătĕtorŭ la ochĭ încâtŭ îlŭ observai imediatŭ. Chiar şi preoţii carĭ veniseră aveau peptulŭ plinŭ de semne de recunoscinţă din partea împĕratului.

Afară de comitele Moltke şi principele Bismarck carĭ au lipsitŭ precum au lipsitŭ şi la îmormêntarea împĕratului Wilhelm, aci vedea cineva concentraţĭ pe toţĭ câţĭ au ajutatŭ la crearea imperiului germanŭ, pe ómenii esecutivei şi ai legislaţiunei, pe cei carĭ póртă pana şi pe cei carĭ póртă sabia, feudalĭ şi liberalĭ, nobilĭ şi cetăţenĭ distinşĭ.

Dela marea uşă din mijlocŭ se întinde unŭ postavŭ negru. Scara până în grădină este de-asemenea învĕlită în negru. Josŭ la scară se află garda castelului în uniforma, pe care lĭ-a dat'o Frideric II cu căciulĭ de tinichea, cu tunicĭ albastre, cu eghilete albe, cu pantalonĭ albĭ şi ghete albe. Lângă gardă stau pagii roşii, junkerii şi vênătorii, în uniforme roşi, albastre şi verḑĭ, o combinaţiune de culorĭ, care la lumina sórelui bate şi mai tare la ochĭ şi cu care verdéţa din grădină constitue unŭ contrastŭ fórte frumosŭ. La unŭ semnŭ datŭ asistenţii intră în sala de scoicĭ, ai cărei păreţĭ suntŭ îmbrăcaţĭ în scoicĭ şi prin unghiurile căreia se vĕdŭ grote séu tritonĭ din marmură albă. Imbulzéla este mare.

Érăşĭ se aude semnalulŭ mareşalului supremŭ alŭ curţei, alŭ principelui Radolin; dênsulŭ bate de trei orĭ cu toiagulŭ sĕu. Atuncĭ intră principesa moştenitóre de Baden. I se face locŭ; ea trece printr'unŭ spalirŭ, formatŭ de cei de faţă, în camera a doua. Aci nu potŭ întra decâtŭ membrii curţei. Aci se află rĕposatulŭ împĕratŭ în cosciugulŭ sĕu. Noi nu pré puteamŭ vedé în acéstă sală, numită sala Iaspis. Semnalulŭ mareşalului Curţei se mai aude încă de multe orĭ, până când mai pe urmă vinŭ nepoţii împĕratului cu guvernanta lorŭ, toţĭ îmbrăcaţĭ în negru, afară de copilulŭ celŭ micŭ, care era în braţele doicei într'o haină albă. Imediatŭ după aceea, pe la órele 9 şi jumĕtate, împĕratulŭ intră printr'o cameră laterală în sala Iaspis.

Corulŭ bisericescŭ începe, şi predicatorulŭ curţii Koegel spune o rugăciune, fiindŭ că predică n'a voitŭ însuşĭ rĕposatulŭ împĕratŭ sĕ i se facă. Intr'aceea carulŭ funebru sosesce la scară. Soldaţii ţinŭ gata baldachinulŭ pentru cosciugŭ. Unŭ servitorŭ pune frêulŭ calului de predilecţiune alŭ împĕratului, rasă englesă, care se arată fórte neastêmpăratŭ şi scutură mereu cóma. Étă că se arată cosciugulŭ împĕratului. Tótă lumea salută. Musicele începŭ marşulŭ funebru şi tobele începŭ sĕ rĕsune. Ceea ce se vede şi se aude, se găsesce în deplină armoniă: soldaţii, carĭ cu faţa seriósă stau ca nisce statue, sunetulŭ musicilorŭ, care rĕsună în tóte părţile grădinei şi sunetulŭ înfundatŭ alŭ tobelorŭ. Impĕratulŭ a eşitŭ afară şi sta smirnă înaintea cosciugului. Dênsulŭ rĕmâne până când coperta de purpură de pe cosciugŭ a fostŭ acoperită cu cununĭ. După aceea se întórce, se duce înapoi până la uşa sălei şi aci salută pe óspeţii sĕi regalĭ. Impĕratulŭ, care mergea între regele Saxoniei şi principele de Walles, a datŭ apoi semnalulŭ de plecare. Mai în acelaşŭ timpŭ sosesce şi bĕtrâna împĕrătésă, mama rĕposatului împĕratŭ, într'unŭ scaun cu rotile; ea se uită cu jale la cortegiulŭ pusŭ în mişcare. Cortegiulŭ trece încetŭ prin parculŭ dela Sansouci, printre pomĭ, ale cărorŭ ramurĭ suntŭ crescute unele într'altele şi carĭ formézā o cupolă verde d'asupra trecĕtorilorŭ.

In drépta şi în stânga este spalier, formatŭ de garde, cadeţĭ, militarĭ, copii orfanĭ şi invaliḑĭ. Cortegiulŭ trece apoi pe stradele Potsdamului, prin pórta Brandenbuorgiană. Pe la ferestre, prin pomĭ, pretutindenea mulţime de curioşĭ; verandele şi locurile libere dinaintea caselorŭ suntŭ prefăcute în tribună. Cortegiulŭ se formézā acum în colóne late. Imediatŭ înaintea bisericei se ridică douĕ tribune, pe una se vĕdŭ cuvintele: „Ultima salutare a oraşului natalŭ recunoscĕtorŭ,“ ér pe cea-laltă: „Odihnesce în pace împĕrate Frideric“. La biserică astepta împĕrătésa, marea ducesă de Baden şi cele-lalte dómne ale curţii. După sĕvêrşirea serviciului bisericescŭ, cosciugulŭ lui Frideric III fŭ aşeḑatŭ în cripta unde se află Fridericŭ Wilhelm IV şi unde va şi remâné până când se va face unŭ mausoleu pentru dênsulŭ.“

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(2)

### Sĕrbătórea limbilorŭ

traducere de **I. Popŭ Reteganulŭ.**

Unŭ ce însĕ rĕmâne pururea clarŭ în natură. Décă noi înzadarŭ ne frământămŭ mintea, ca sĕ aflămŭ, *de ce* voiesce ea, ceea *ce* voesce, ea ne arată pururea fórte lămuritŭ. Natura voesce deosebirea limbilorŭ. Acésta s'a adeveritŭ nu numai în trecutŭ, ci şi în presentŭ. Am vĕḑutŭ că progresulŭ, cultura, puterile nivelatóre nu numai se concentréză în puterea seperatóre a idiomelorŭ, ci chiar intorsŭ, cu câtŭ progresămŭ mai tare, cu câtŭ vremŭ ca posessiunea lumei spirituale sĕ fiă comună tuturorŭ, cu atâtŭ mai marĭ suntŭ forţele ce se nascŭ în noi spre a ne apĕra limba; da, că noi în epoca electricităţii timpulŭ şi spaţiulŭ mai că nu-lŭ vedemŭ dispărêndŭ, căcĭ stă la mijlocŭ rĕsboiulŭ pentru limbĭ. Vedemŭ popóre, carĭ progreséză pe tóte terenele, carĭ se nevoescŭ a da copiilorŭ crescerea şi instrucţiunea cea mai ingrijită, le vedemŭ adĭ dela înălţimea limbilorŭ lumei pogorîndu-se la idiómele lorŭ sĕrace şi apĕrându-le pe acelea, chiar pentru că suntŭ idiomele *lorŭ* şi nu ale lumei.

Belgia, care de seculĭ a înfloritŭ sub domnirea limbei francese, s'a înflăcăratŭ în deceniele ultime pentru idiomulŭ flamandŭ, ci insufleţirea e mai mare decâtŭ cérta pentru libertate şi credinţă. Rusia, care cu puterea şĭ-a apropiatŭ o parte din Polonia, se încércă din resputerĭ, de ḑecĭ de anĭ, a-i sugruma limba, căcĭ presimte, că nu-i asigurată din partea ei, până nu-i va omorî limba. Décă decĭ spiritulŭ omenimei şi propăşirea lui nu reclamă înavuţirea deosebirei limbilorŭ, ér natura totuşĭ insistă spre acéstă deosebire, atuncĭ trebue sĕ recunóscemŭ cu siguritate, că limba nu póte fi numai şi numai organulŭ spiritului.

Eu în adevĕrŭ credŭ, că limba mai multŭ este rostulŭ spiritului omenescŭ: ea este transmiţĕtorulŭ unui lucru, ce este multŭ mai miraculosŭ, decâtŭ gândirea omenéscă, ea este rostulŭ *caracterului.* Fiă-ce poporŭ este unŭ caracterŭ propriu, şi fisiognomia lui se împărtăşesce prin limbă. Dér natura nu voesce numai tipurĭ, ea este unŭ adevĕratŭ artistŭ şi vré individĭ. Şi precum ea din milióne de ómenĭ nu a creatŭ doi întru tóte egalĭ în forma esterióră, în mărime, privire, mersŭ şi colóre, aşa n'a făcutŭ nicĭ dóuĕ popóre a cărorŭ limbĭ sĕ nu fiă deosebite. De ce află ea plăcere în acéstă deosebire, spre ce-i póte servi, ca fiecare poporŭ sĕ-şĭ esprime cu alte sonurĭ şi semne avuţia spirituală, care este comună tuturorŭ: acésta nu-o putemŭ pricepe. Dér acésta trebue sĕ fiă — precumŭ este şi trebue sĕ fiă caracterulŭ în individĭ. Şi precum lângă libertatea spiritulŭ omenimei în genere e stimată şi libertatea caracterului individualŭ, câtă vreme nu-i periclitată generalitatea, aşa trebue sĕ remână sfântŭ şi dreptulŭ unui poporŭ la limba sa, care este darulŭ naturei şi sanctuarulŭ poporului.

De aci se esplică şi escusă rĕsboiulŭ pe mórte, pe viéţă, ce-lŭ póртă unŭ popor pentru limba sa, câtă vreme nu-i suntŭ tîmpite sêmţĕmintele. De aci se esplică că rĕsboiulŭ va fi cu atâta mai înverşunatŭ, cu câtŭ progreséză sciinţele naturale. Ne aducemŭ aminte, că „limbele universale“ chiar în timpurile barbare au avutŭ mai mare terenŭ decâtŭ adĭ. In Ungaria era limba latină, în Rusia şi Germania limba francesă suveranulŭ nedisputabilŭ alŭ lumei civilisate. alŭ clasei alese. Forţa eternă a idiomului, care rostesce caracterulŭ poporului, a eşitŭ învingĕtóre. Eu credŭ că acésta lămuritŭ arată, că esenţa naturală şi formală a limbei e în sine mai esenţială şi mai superioră, mai *matefisică*, decâtŭ esenţa spiritului. Potŭ ḑice că limba, mai puţinŭ este organulŭ cugetului decâtŭ al instrucţiunei, *în prima liniă ea este artă* şi servesce, sciienţei numai ca tălmaciu

Limba este materia artelorŭ celorŭ mai sublime: ea este organulŭ *poesiei*, de sigurŭ că ea trebue sĕ întocméscă în viéţa ḑilnică serviciulŭ esplicării şi împărtăşirei: ea este rostulŭ lipsei. Dér după fiinţa ei este o cântăréţă şi esprimă lucrurĭ, carĭ adesea i suntŭ şi ei nepricepute şi totuşĭ numai aşa se potŭ esprima. Aceste descoperirĭ însĕ nu sufer uniformităţĭ şi regule, ele reclamă multiplitatea şi diversitatea, imensitatea chiar. De aceea limba este unŭ sanctuarŭ şi de aceea posede ea înclinarea şi putinţa propriei esistenţe.

Acésta din urmă o are într'unŭ gradŭ neobicĭnuitŭ, precum adecă nu se

## Incunosciințare și provocare.*)

Cu ocasiunea adunării generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului română din Transilvania, ce se va ținé în Abrudŭ în 5 Augustŭ alŭ anului curinte s. n. și dilele următóre, se vorŭ arangia: 1. In 7 Augustŭ escursiune și maialŭ la „Detunata.“ — 2. In 8 Augustŭ escursiune la minele erariale și la „Cetatea Romanilorŭ“ din Roșia montană. — 3. In 9 Augustŭ escursiune la cataracta și dealurile de melcĭ din Vidra inferióră. — și a 4. In 10 Augustŭ escursiune la „Ghețarulŭ“ din Scărișóra.

P. T. Domnĭ, Dómne și Domnișóre, carĭ voescŭ a participa la menționata anare și la amintitele escursiunĭ, suntŭ rugațĭ a se insinua la subscrisulŭ celŭ multŭ până în 26 Iuliu alŭ anului curinte s. n. pentru ca comitetulŭ arangiatorŭ sĕ pótă face dispositiunĭ pentru cuartirŭ, trăsurĭ și cai, la din contră comitetulŭ arangiatorŭ nu va respunde pentru neajunsurĭ obveniende.

Abrudŭ, 24 Iuniu 1888 s. n.

In numele comitetului arangiatorŭ,

**Mihaiu Cirlea**
regiu notarŭ publicŭ.

## Intêmplărĭ diferite.

**Inșelătorŭ.** Poliția din Sibiiu a arestatŭ unŭ vagabundŭ, care se dice că ar fi de origine din Sătmarŭ și care sub numele de Pollák Simon întreprinsă o colectă în Sebeșulŭ săsescŭ, Alba-Iulia, Teiușŭ, Aiudŭ, Blașiu, Mediașŭ, Sibiiu, Vizocna și Seliște. Documentele pe basa cărora vagabundulŭ întreprinse colecta erau suspecte și de aceea poliția din Sibiiu cerŭ informațiunĭ pe cale telegrafică dela vice-șpanulŭ din Sătmarŭ. Informațiunile sosiră și se constată, că „ologulŭ“, care scia sĕ se prefacă așa de bine, că i-ar lipsi unŭ brațŭ, era unŭ înșelătorŭ. Intr'aceea însĕ acestuia î succese a-o lua la sănĕtósa fugindŭ din arestulŭ poliției.

**In haremŭ.** După cum scriu foile turcescĭ, Wassa-pașa, comandantulŭ corpului 5 de armată din Mesopotamia, a răpitŭ dilele acestea nevasta unui proprietarŭ turcŭ, cu numel Schafki-bey, și o duse în haremulŭ sĕu. Bărbatulŭ făcŭ totŭ posibilulŭ pentru ca sĕ-și recapete nevasta răpită, a apelatŭ la tóte forurile judecătorescĭ, dér înzadarŭ. A recursŭ și la ministeriulŭ de resboiu, de unde până acum nu 'i s'a datŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ. După cum se vede, sĕrmanulŭ bărbatŭ îșĭ va recăpăta nevasta numai după ce pașei i se va urî de ea.

*) Onorabilele Redacțiunĭ ale diareloŭ romăne suntŭ rugate a reproduce acestŭ anunțŭ.

## Industria de casă.

Mercurea trecută, 8 (20) Iunie, s'a încheiatŭ *Cursulŭ de industriă de casă* ținutŭ de d-nii institutorĭ din locŭ Georgiu *Moianŭ* și Candidŭ *Mușlea* cu tinerimea română din suburbiulŭ Scheiu.

Solemnitatea încheierii acestui cursŭ a constatŭ din o mică, dér frumósă esposițiă de variate manufacturĭ industriale ale învĕțăceilorŭ acestui cursŭ. Acéstă esposiția a fostŭ arangiată în una din odăile scólei române de fete din Gróverŭ și a constatŭ din diferite împletiturĭ, cum d. e. mai multe felurĭ de coșurĭ, coșnițe pentru albine, pălării de paie, sticle îmbrăcate în împletiturĭ de sfóră, pantofĭ împletițĭ din sfóră cu multă măestriă, apoi bice de curele etc.

Mica esposițiune fŭ cercetată de un numĕrŭ frumosŭ de dame și bărbațĭ, carĭ rĕmaseră fórte încântațĭ de progresele dovedite de micii elevĭ românĭ.

Abia după unŭ cursŭ de 8 lunĭ de dile d-nii institutorĭ Moianŭ-Mușlea au sciutŭ sĕ dobêndéscă unŭ resultatŭ așa de frumosŭ și de îmbucurătorŭ cu elevii lorŭ.

Zelulŭ d-lorŭ pentru promovarea industriei de casă la poporulŭ nostru merită tótă lauda. Ii felicitămŭ și le dicemŭ: mereu înainte!

**Teușŭ, în 20 Iuniu 1888.**

On. D-le Redactorŭ! In unulŭ din Nrii recențĭ ai „Gaz. Trans.“ a țĭ binevoitŭ a lua notiță despre viitorulŭ „Concertŭ“ împreunatŭ cu „Jocŭ“ ce se va ținé Dumineca în 1 Iuliu st. n. a. c. aicĭ.

Omulŭ iubitorŭ de binele și prosperarea némului sĕu și în deosebĭ de progresulŭ nostru culturalŭ și socialŭ, omulŭ căruia 'i zace la inimă a ne vedé și pe noi desmeteciți din amorțélă nu póte sĕ privéscă cu indiferență la acéstă întreprindere a nóstră.

Ișĭ va fi aducêndŭ aminte póte On. publicŭ cetitorŭ de îndemnările ce au premersŭ „petrecerei de véră“ în anulŭ trecutŭ și de raportulŭ generalŭ în care comitetulŭ arangiatorŭ și-a chitatŭ socotelile în publicŭ, îșĭ va fi aducêndŭ aminte celŭ ce a urmăritŭ cu atențiune mișcarea socială ce s'a născutŭ între cetățenii orășelului Teușiu de cuvintele unui corespondentŭ alŭ D-Vóstrĕ „*sĕ ne vedemŭ la anulŭ în Teușiu.*“ în urma cărora aceiașĭ ómeni avêndŭ în vedere nobilulŭ scopŭ de binefacere s'au hotărîtŭ a pune la cale și în anulŭ acesta o convenire socială românéscă.

E însĕ mai pre susŭ de orĭce îndoiélă că mulțĭ vorŭ fi nedumerițĭ cu privire la împrejurarea cum ajungŭ Teușenii sĕ arangeze pe lângă „petrecere“ și unŭ „Concertŭ,“ unŭ lucru ce până acuma în comuna nóstră nu s'a mai întêmplatŭ ba credŭ că nicĭ în împrejurime. De bună sémă că unŭ concertŭ costă nu puține jertfe. Jertfele însĕ atuncĭ când suntŭ cine sĕ le facă, se facŭ. Și o jertfă face d-lŭ Iacobŭ Mureșianu, prof. de musică la școlile din Blașiu și redactorŭ alŭ valorósei reviste musicale „Musa Română“, atuncĭ când nu cruță nimicŭ numai și numai sĕ ne pótă procura câteva momente de plăcere, vĕseliă și distracțiă. D-sa nĭ-a oferitŭ binevoitorulŭ concursŭ.

De succesulŭ moralŭ suntemŭ sigurĭ. Rĕmâne ca on. publicŭ din părțile aceste sĕ asigure prin presența sa numerósă reușita acestui concertŭ, căcĭ multora póte nu li se va mai da curêndŭ ocasiune sĕ audă pe acestŭ binemeritatŭ compositorŭ alŭ nostru.

Sperândŭ că buna voință și sprijinulŭ on. publicŭ nu va lipsi, și promițêndŭ, că cei de aicĭ îșĭ vorŭ face câtŭ numai se póte datoria față cu dênsulŭ, necruțândŭ nicĭ o jertfă încheiu cu cuvintele: „Sĕ ne revedemŭ câtŭ mai mulțĭ la 1 Iulie a. c. în Teușŭ“.

*Teușianulŭ.*

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

**Budapesta,** 23 Iunie. Comisiunea de patru a delegațiunei ungare a decisŭ de a propune în plenulŭ delegațiunei votarea creditului de 47 milióne.

**Berlinŭ,** 23 Iunie. In cercurile informate se asigură, că discursulŭ tronului va avé unŭ caracterŭ pacînicŭ, dér va accentua puterea armatei germane și alianțele încheiate. Parlamentulŭ germanŭ se va deschide de către împĕratulŭ cu cea mai mare pompă.

**Berlinŭ,** 23 Iunie. Faimele despre o întrevedere a Țarului cu împĕratulŭ Wilhelm II parŭ a fi nefundate.

**Parisŭ,** 23 Iunie. Senatulŭ a primitŭ unanimŭ creditulŭ de 370 milióne în bugetulŭ estraordinarŭ alŭ ministeriului de resboiu.

## DIVERSE.

**Cum se cheltuescŭ banii.** — S'a calculatŭ că în timpulŭ Esposiției dela Barcelona vasele de rĕsboiu ale diferitelorŭ națiunĭ au trasŭ 24,712 focurĭ de tunŭ. Décă punemŭ, că fiecare încărcătură costă 100 de lei — ceea ce e puținŭ, póte unele din ele sĕ coste și 400 lei,—ajungemŭ că s'a cheltuitŭ ca sĕ spargă urechile ómenilorŭ 2,471,200 lei.

**O ploie de diamante.** Invĕțații rușĭ au descoperitŭ o spusă de diamante micĭ într'unŭ meteorolitŭ căḑutŭ în apropiere de Kiev. Etă că și cerulŭ e fabricantŭ de diamante, nu numai pămêntulŭ nostru.

**Scrisórea unui nepotŭ.** „Scumpe unchiule! Acea diplomă de licență, care era visulŭ vieții dumitale, o căpătai în fine. Acuma... poțĭ sĕ te ducĭ din lume mulțămitŭ, precum diceai! — *Nepotŭ devotatŭ.*“

### Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 23 Iunie st. n. 1888

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.46 | Vênd. | 8.48 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 850 | „ | 8.51 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 10.— | „ | 10.02 |
| Lire turcescĭ . . . | „ | 11.30 | „ | 11.32 |
| Imperialĭ . . . . . | „ | 10.30 | „ | 10.32 |
| Galbinĭ . . . . . | „ | 5.89 | „ | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina“ 6% | „ | 101.— | „ | —.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 98.50 |
| Ruble rusescĭ . . . | „ | 112.— | „ | 113. |
| Discontulŭ . . . . | 6½—8% pe anŭ. | | | |

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Iunie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% . . . . . . . . | 101.50 |
| Renta de hârtiă 5% . . . . . . . . | 88.10 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . | 151.90 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . | 95.80 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . | 126.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . | 115.75 |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . | 105.— |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 104.90 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișu . . | 104.75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale transilvane . . . . | 104.70 |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 104.— |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . | 99.75 |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 127.75 |
| Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului . . . . . . . . . | 124.75 |
| Renta de hârtiă austriacă . . . . | 79.95 |
| Renta de argintŭ austriacă . . . . | 81.35 |
| Renta de aurŭ austriacă . . . . . | 111.— |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . | 138.30 |
| Acțiunile băncei austro-ungare . . . | 862.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungur. . | 293.50 |
| Acțiunile băncei de creditŭ austr. . | 297.— |
| Galbenĭ împĕrătescĭ . . . . . . . | 5.92 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . . . | 9.99 |
| Mărcĭ 100 împ. germane . . . . . | 61.82½ |
| Londra 10 Livres sterlinge . . . . | 126.15 |

### Bursa de Bucurescĭ.

Cotă oficială dela 9 Iunie st. v. 1888.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română 5% . . . . . . | 90— | 91.— |
| Renta rom. amort. 5% . . . | 91.½ | 92.½ |
| Renta convert. 6% . . . . . | 89.— | 90.— |
| Impr. oraș. Buc. 10 fr. . . . | 35.— | 38.— |
| Credit fonc. rural 7% . . . | 105.— | 106.— |
| „ „ „ 5% . . . . | 89.¾ | 70.¼ |
| „ „ urban 7% . . . . | 107.— | 107.¾ |
| „ „ „ 6% . . . . | 98.— | 99.— |
| „ „ „ 5% . . . . | 85.½ | 86.— |
| Banca naț. a Rom. 500 Lei. . | 945.— | 960.— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. . . . | 220.— | 225.— |
| Ac. de asig. Națională. . . . | —.— | —.— |
| Aurŭ contra bilete de bancă . | 16.¾ | 17.— |
| Bancnote austr. contra aurŭ. . | 2.— | 22.— |
| Aurŭ contra argintŭ sĕu bilete | 16.— | 16.¾ |
| Florinŭ valóre austriacă . . . | 2.01 | 2. |

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu.**

mai află la alte creațiunĭ ale naturei. Multe din creațiunile naturei s'au nimicitŭ, dela aspide până la insectele cele mai micĭ suntŭ tipurĭ mórte, carĭ nu mai esistŭ, chiar așa și limbĭ de care se scie numai că odinióră au esistatŭ. Dér e admirabilŭ, câtŭ de mare e putința propriei esistențe a limbei chiar la mórtea ei, față de a animalelorŭ preistorice compuse din carne și óse. Plante și animale, carĭ s'au stinsŭ, vorbescŭ prin scheletele și petrificatele ce le aflămŭ în adêncimĭ, limba reînviă décă descoperimŭ și numai unŭ fragmentŭ din ea.

„Egiptologulŭ descifréză din trăsurĭ de scriere și semne săpate, pe care noi nu le cunóscemŭ, informațiunĭ despre persóne și lucrurĭ, pe carĭ noi nu le cunóscemŭ, într'o limbă nouĕ necunoscută. Așa eternă este fiăcare limbă, câtŭ ea *și din mormêntŭ sbiéră și vré a fi cunoscută,* când nimenĭ nu mai trăiesce, din cei ce arŭ avé trebuință de ea.

In fața acestei puterĭ mixte și esterne, ar fi o crimă, décă nu o ridiculositate, a pune principiulŭ durŭ alŭ sciinții nóstre, care și-a înscrisŭ pe stindardulŭ sĕu lupta pentru esistință și care pe celŭ slabŭ l'a condamnatŭ la mórte pentrucă numai celŭ mai tare are dreptulŭ sĕ trăiéscă. Décă totŭ atâtŭ de ridiculă este și misiunea împăcătóre, care cu-o „limbă a lumii“ voesce sĕ pună capĕtŭ la orice neegalitate, orĭcărei neînțelegerĭ, și orĭ-cărui rĕsboiŭ. Da, volapükulŭ ar fi la tótă întêmplarea ceva giganticŭ, de nu cumva chiar prin scopulŭ sĕu de totŭ giganticŭ ar deveni ridiculŭ.

Ce? atotputința unui boldŭ alŭ naturei face. ca sĕ ne nascemŭ într'o limbă și sĕ murimŭ pentru dênsa — și apoi acésta sĕ fiă destituită prin combinațiunile unui învĕțătorŭ, care îșĭ pune cele 24 de litere ale alfabetului într'unŭ săculețŭ pentru de a le scóte de acolo ca și la loteriă? De aceea s'au întêmplatŭ atâtea rĕsboie pentru limbă fiindcă popórele nu potŭ comunica în aceeași limbă, *nu se înțelegŭ și pricepŭ* unele pe altele? Óre este limba numai unŭ mijlocŭ de comunicațiune în têrgulŭ celŭ mare alŭ vieții? Décă ar sta lucrulŭ astfeliu, atuncĭ natura nu ar fi așteptatŭ volapükulŭ. Limbele suntŭ opere de ale naturei, ele suntŭ tipulŭ și trăsura caracteristică a sufletului popórelorŭ și *spiritulŭ*, care voesce sĕ dea tuturorŭ popórelorŭ o *singură* limbă. ar trebui mai întâiu sĕ verse în ele unŭ singurŭ sufietŭ, dér atuncĭ rĕmasŭ bunŭ, lume fără de mângăiere!

Nu, rĕscumpărarea nu îndeșertŭ s'a anunțatŭ ómenilorŭ în limbĭ împărțite, ei ar fi respins'o décă li s'ar fi anunțatŭ în forma unui volapük cerescŭ.

Tóte aceste, décă voimŭ a lua lucrulŭ în seriosŭ, ne punŭ în sĕrbătórea limbilorŭ de focŭ pe cugete adêncĭ și totodată practice. Ne arată, că mulțimea limbilorŭ îșĭ are partea sa umbrósă. *Spiritulŭ* omenescŭ nu are lipsă de ea, pentru *sciință* ea este o pedecă, pentru comerciu și comunicațiune unŭ adevĕratŭ obstaculŭ. De aceea pentru cultura și nobilitarea spirituală este unŭ rĕu a voi sĕ'nțelegĭ numai o limbă și o sĕlbătăciă din cele mai ridiculóse sĕ urăscĭ o limbă.

Dér vai de poporulŭ acela, care este indiferentŭ către limba sa. Ce dicŭ, poporulŭ? Poporulŭ e una cu limba sa și fără de aceea nicĭ nu se póte cugeta ca poporŭ deosebitŭ. Dér vai de poporulŭ acela, a căruia pătură cea mai bună și mai alésă nu ține cu tăriă la limba națiunei și nu o pune mai pre susŭ de tóte tesaurele naționale și personale! Dér totdeodată vai și de acea națiune, care îșĭ închipuesce, că numai așa îșĭ póte asigura esistența sa, décă va asupri și ucide limbele altorŭ popóre: ea se luptă contra unei forțe majore, chiar și atuncĭ când cei micĭ suntŭ de totŭ slabĭ.

Limba e o forță, care în apĕrare e de totŭ puternică, în atacŭ însĕ fără de putere. Totŭ ce se póte face pentru dênsa este cultivarea pacĭnică și necurmată a bunurilorŭ ei. Sciința — și și sciința limbistică îșĭ are în acestŭ procesŭ rolulŭ sĕu salutarŭ, de conservatóre — niciodată sĕ nu se prea rădice! Ea nu are altŭ rolŭ, decâtŭ a fi onestă, deóre-ce nu este altŭ-ceva, decâtŭ unŭ depositarŭ. Creatorulŭ și înmulțitorulŭ nu e învĕțătorulŭ, ci poetulŭ. Limba e poesiă și acea limbă, care are poeții cei mai marĭ, va deveni mai mare și se va stinge mai târdiu. Și totușĭ, de câteorĭ când vorbescŭ apostolii se rădică plebea învĕțată, îșĭ bate jocŭ și dice: Plinĭ suntŭ de vinulŭ celŭ dulce!

Nru 6796—1888. 16 M,3—2

## CONCURSŬ.

Pentru ocuparea postului de practicantŭ magistratualŭ, devenitŭ vacantŭ şi împreunatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 450 fl. se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au ca sĕ documenteze, cumcă în decursulŭ unui cursŭ de învĕţĕmêntŭ de 4 anĭ, au absolvatŭ studiile juridice, şi că au depusŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ.

Referitórele petiţiunĭ corespundĕtórŭ instruite au de a se aşterne celŭ multŭ până în 4 Iulie a. c. după prândŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

*Braşovŭ*, 16 Iunie 1888.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.



Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.